

Кіровоградський академічний український музично-драматичний театр ім. М. Л. Кропивницького

Приміщення театру споруджено у Єлисаветграді (тепер Кіровоград) 1867 року на кошти інженера-полковника Г. В. Трамбицького. В цьому ж приміщенні 27 жовтня 1882 року народився перший професійний національний реалістичний театр під орудою М. Л. Кропивницького — людини могутнього таланту: блискучий актор, режисер-новатор, поет, композитор, реформатор української сцени, антрепренер, педагог, чарівний співак, високий майстер художнього слова, театральний діяч, засновник першого в Україні та Росії дитячого театру. Виставою «Наталка Полтавка» І.Котляревського він заявив світові про зрілість української театральної культури та її самобутність. Створив цей театр всупереч всіляким категоричним царським законам.

Визначаючи історичне місце утворення професійного театру, член-кореспондент АН України Є. Кирилюк наголошував: «Коли Кам'янка-Струмилова — є колискою давнього театру, а Полтава — театру нової доби, то Кіровоградщина є батьківщиною професійного національного театру». Письменник Володимир Панченко, доктор філологічних наук, професор Національного університету «Києво-Могилянська академія» підкреслює «Професійний театр корифеїв з'явився тому, що вельми дужою була українська стихія в наших степах. Кропивничанам судилося продовжити велику справу своїх попередників, а значить — творити стихію національної театральної культури всупереч усім негараздам». Президент України у розпорядженні від 19 липня 1996 року зазначив «загальнонаціональне історико-культурне значення Кіровоградського обласного українського музично-драматичного театру імені М. Л. Кропивницького — продовжувача найкращих традицій першого українського професійного театру, де плекалися таланти видатних театральних митців».

У творчій біографії кропивничан чимало яскравих сторінок. Славні традиції корифеїв у літературі, драматургії, музиці продовжило нове покоління земляків: Ю.Яновський, Є.Маланюк, В.Біль-Білоцерківський, Ю.Олеша, Ю. Мейтус, К.Шутенко. Відомими майстрами сцени стали М.Крушельницький, Г.Юра, І.Мар'яненко, В.Магар.

Єлисаветградський театр до 1920 року змінив шість власників. 1919 року мав назву «Красный театр им. Троцкого»; 1920 — «1-й советский», Міський театр ім. Т. Г. Шевченка; 1921 — «Перший радянський»; «Советский им. Шевченка»; 1925 — Пересувний український робітничо-селянський... 1933 (у зв'язку з капітальним ремонтом) театр ім. Т. Г. Шевченка відряджається Наркомосом УРСР для обслуговування новоутвореної області до Чернігова. Очолює його художній керівник Г. Воловик. На початку 1934 року театр переходить на стаціонарне обслуговування і назавжди залишається в Чернігові.

Місто залишилося без театру. Під час утворення Кіровоградської області організовується новий театр, який отримує статус обласного закладу (з базою в м. Олександрії). Першим директором стаціонарного театру призначено Л.Шекідзе (1938). З 1940 року театр носить ім'я М. Л. Кропивницького. 1944 року театр повертається з евакуації і назавжди осідає в Кіровограді.

За цей час театр поставив Шевченківські твори або за мотивами його творів: «Катерина» (1939 р., 1955 р., 1964 р., 1975 р.), «Мати-наймичка» (1969 р.), «Невольник» (1961 р.), «Титарівна» (1977 р., 1981 р.), «Назар Стодоля» (1987 р.), «Гайдамаки» (2007 р.)

За рішенням ЮНЕСКО в 1982 році широко відзначалося сторіччя театру. (Документ OPI-80/ws/ 6-Addendum від 01.10.1981 р.). Кропивничанам притаманний постійний творчий пошук. Надзвичайно плідним було і залишається освоєння колективом найкращих зразків світової класики. Мольєр, Шекспір, Бомарше, Гольдоні, Бальзак, Гюго, Лопе де Вега, Кальдерон, Шоу, Фігейредо — далеко не повний перелік імен авторів, чиї твори йшли на сцені театру. Значна увага приділяється новому прочитанню української класики. Кропивничани першими дали сценічне життя призабутим і колись забороненим творам: п'єсам «Чумаки» І.Карпенка-Карого (1956), «Соло на флейті» І.Микитенка (1957), «Республіка на колесах» Я. Мамонтова (1957), «Дума про Британку» Ю.Яновського (1980), «Замулені джерела» (1958), «Перед волею» М. Кропивницького (1996), «Хрест життя» М.Старицького (1978), «Чмир» М.Кропивницького (2003), «Бажання екстриму» А.Крима (2003). Здійснили експериментальну постановку моновистави за п'єсою Я.Верещака «Хованка» (2006).

Постановою колегії Міністерства культури і туризму України від 22 лютого 2006 року Кіровоградському обласному українському музично-драматичному театру ім. М. Л. Кропивницького надано статус академічного. У 2007 р. урочисто відзначено 125-річчя театру.

У результаті перемоги на конкурсі заміщення вакантних посад «директора театру» і «головного режисера театру» з вересня 2012 р. театр корифеїв очолили — директор — Володимир Єфімов.

Театр відкрили після реконструкції в жовтні 2012 року.